

מסורת הש"ס

(א) [לקמן ע"ב, ג] ויחזק
טו, (ג) [לקמן ע"ב, ד] ונעיל
ל, ד"ה אבי, (ה) מהר"ם
מ"ו,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משמשת וכו'
טוהרה ד"ה שרי: (ב) ד"ה
וליל עמו ליל של אחריו:
(ג) ד"ה ארבעה וכו' הן
ר"ה ארבעה: (ד) האחרונים:
(ה) תוס' ד"ה ה' וכו'
ולמא' דמשה הש"ס ימי
לילה הד"ה:

גליון הש"ס

נב' משמשת שמיני ולילו
עמו. כ' בהל"ש כ"פ בנות
מותם כ' א':

הגהות מהר"ב

רנשבורג
(א) רש"י ד"ה משמשת וכו'
הוא וכו' וכן עשירי וכו' שמיני
יום יום וכו' וכו': (ב) ד"ה
ט"ו יום וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
שכן טוהרים הראשון וכו' וכו'
וכו' כ"ל: (ג) ת"ח וכו' וכו'
דמשה כ"ו, מלת דמשה וכו'
וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
ד' בעין משפט וכו' וכו' וכו'
ועו"ש כ"ה הל"ה וכו' וכו'
דו"ק:

טוהרים וינהו. בתמיה: **דמינא.** לפרושי פקחות דמתניתין קאמי:
יום אחד טמא ויום אחד טהור. כל ימיה וקמיירי כשרואה ציוס:
משמשת שמיני. ליום שרואה צו ראייה ראשונה שהרי טוהרה (א) הוה
שהרי בשביעי לערב טבלה ולא תראה עד תשיעי הלכך משמשת
שמיני שלם לילה ויום: **ולילו עמו.**
ליל (א) אחריו נגהי תשיעי: **וארבעה**
לילות מתוך שמונה עשר יום. לראייה
הראשונה שהרי אשה זו לא תהא זבה
לעולם שאינה רואה ג' רזופין וכשהיא
רואה תשיעי תהא שומרת עשירי
ותשמש צלילה ותראה צ"ה ותשמור
צ"ג ותשמש צלילה הרי שמים ותראה
שלשה ותראה ט"ו ותשמור ט"ז ותשמש
לערב הרי ד' וצ"ח תראה ותשמור
י"ח הרי כלו י"ח ולא שמה אלא ד'
לילות לצד שמיני ולילו ותשמיש אחרון
אינו בתוך י"ח ולמחר צ"ט כשתראה
תהא תחלת נדה שהרי שלמו י"ח שצין
נדה לנדה וחזרת למנינה שאמרנו:
ואם היטה רואה. בכל הימים הטמאים
מזכיר: **אינה משמשת אלא שמיני.**
שלם לילה ויום אחד לא ליל של אחריו
שהרי תראה צו ותהא טמאה וזריכה
לשומר עשירי וצלילה לא תצול שהרי
רואה וכן עד סוף י"ח שכן י"ח עם
ימי הנדות וצ"ח תהא תחלת נדה
ותחזור למנינה ותשמש בשמיני וכן
לעולם: **צ' ימים טמאים כו'.** כללם
דמילתא כל ימים דלקמן עד סוף
פירקין כשרואה מבערב: **משמשת**
שמיני. שהוא משני ימים הטוהרים
ששביעי ושמיני טהורין הן אלא
שהשביעי מהנדות וטובלת לערב
ותשמש שמיני שלם ולערב תראה
שהוא תשיעי וכן א' עשירי ותשמור י"ח

יום לאלו שני ימים וטובלת לערב ומשמשת י"ג שלם ותראה י"ג
וי"ד ותהא שומרת ט"ו ותשמש ט"ז ותראה י"ז וי"ח ותשמור י"ט
דקצבר הרואה יום י"ח אסור לשמש למחר ולקמן פריך ותשמש
בתשכרי דהא כלו להו ימים שזריכה שימור ומ"מ ציוס עשרים
משמשת וכשתראה יום כ"ה הרי היא תחלת נדה וחזרת למנין זה
שאמרנו: **ותשמש בששכרי.** דקיימא לן בפרק אחרון [לקמן ע"ב]: יום אחד
עשר לימי זיבה לא בעי שימור יום כנגדו וזו למה משמרת י"ט בשביל
י"ח שהוא סוף זיבה: גרגון דסגן. בפרק מינוקא (שם). הרואה יום
י"ח וטבלה ליום שלאחריו ושמה וראתה צו ציוס צית הלל אומרים
הרי זה גרגון שלל המנין יום זה ומחך ברייתא דקמי ומשמשת
יום עשרים ולא יום י"ח שמשעין דאסור להיות גרגון ולשמש ציוס
י"ג עם הרואה צ"ה: **רב אשי אמר.** לעולם אינו אסור והכא דחני
אסור משום שראתה יום עשירי דליהו בעי שימור לפיכך תשכר י"ט
הטוהר ויהא שימור ליום י"ז שהוא עשירי לימי זיבה. שימור לא הוי
אלא יום טהור דהכי נפקא לן יהיה מלמד שסופרת יום אחד לאחד
וספירה לא הוי אלא יום טהור: **משמשת שני ימים.** אחד עשר וי"ג
השמיני ותשיעי מ"ח שצין נדה לנדה הן ועשירי שימור הוי אלא לכן
ושזב אינה משמשת לעולם שהרי תהא זבה צ"ג וי"ד וט"ו וכו' וכו'
לספור ו' נקיים והיא לא תראה ו' נקיים לעולם: **יום אחד.** שמיני
דכולה ברייתא כשרואה בערב: **רביע ימיה מתוך כ"ח.** שבעה ימים
שאחר שבעה הטמאים של נדות היא משמשת ובשבעה השלישים תהא
זבה ובשבעה האחרונים הן ימי הספירה הרי כ"ח וציוס כ"ט תהא
תחלת נדה ונמלאת משמשת רביע ימיה ולהכי נקט כ"ח מפני שתחלת
נדותה של זו מכו"ח לכ"ח: **ט"ו יום מתוך מ"ח.** כגון ח' הראשונים
השמיני ימי זיבה ומשמונה השניים תשמור יום לשמיני שלפניו ותשמש
שבעה הרי ט"ו שבערו עליו ושאלו צ' לנא מימי זיבה וכו' וכו' וכו'
שנים מהן ימי זב והששה תחילת נדה ושמונה הרביעיים שהן טוהרים
ב' הראשונים ישלים ו' ימי נדה והשבעה תשמש ועכשיו נותר ד' ימים
מימי זיבה שמונה החמשים הרי היא זבה משלשה ראשונים וח' שלאחריו
שבעה לספירה ושמיני לתשמיש הרי ט"ו יום מתוך מ"ח וציוס מ"ט
דמותיב שהשאה הזאת לא תשמש יום מ"ח לפי שהשמונה החמשים שנעשית בהן זבה אין מהן אלא ד' מימי זיבה וד' האחרונים מימי נדה הן ומיהו
תחלת נדה לא הוי כל זמן שלא ספרה ולא טהרה מוזבא אבל להכי מהניא הך ראייה (א) ד' האחרונים הראשונים לנדות שכשיצאו שמונה טהורין
שאחריהם לא יעלו שלשה הראשונים לימי הספירה לפי שהן השלמות ימי נדה וימי נדמה שאינה רואה בהן אין עולין לספירה וזבתה הלכך
אין כהן אלא חמשה לספירה וכשתראה יום מ"ט סתרת וכן כל ח' השביעיים (יום) ועד שיגיע יום ס"ג לא ישלימו ימי ספירתה:

בא סימן פרק ששי נדה

נדה.

וארבעה לילות מתוך י"ח. משמע כאן בהדיא דאין נעשה
זבה גדולה ולא זריכה ו' נקיים עד שתראה ג'
ימים רזופין צ"ה יום ודלא כדאמרי שכתבו בשם רבינו סעדיה
שזריכה שבעה נקיים אפילו ראתה צ"ה ג' ימים מפחחים:
תשמש בתשכר. וא"ת כיון

דקס"ד דעשירי לא
בעי שימור תקשה ליה רישא אמאי לא
משמשת אלא ד' מתוך י"ח דכי ראתה
צ"ח תשמש צ"ח ותו דפלוגתא היא
בפרק בתרא [לקמן ע"ב]: לרבי יוחנן
עשירי בעי שימור ולר"ל לא בעי
שימור ויש לומר דהא דקאמר רבי
יוחנן עשירי בעי שימור היינו צימי
זיבה שאסורה לשמש ציוס י"ח אפילו
פסקה ולר"ל מותרת דעשירי כיון
דאינה יכולה להיות זבה גדולה לא
בעי שימור ולהכי צרישא ניחא דאסורה
צ"ח דהו צימי זיבה דאפילו ר"ל
מודה דמדרבנן אסור אבל צימי נדה
סבר המקשה דאפילו רבי יוחנן מודה
ללא בעי שימור ולכן פריך תשמש
בתשכר שמיני רב שם גרגון אסור
דאפילו בראיית י"ח זריכה שימור
מדרבנן ציוס י"ג לכ"ע ורב אשי
אמר דאינו אסור אלא משום שראתה
בעשירי וזריכה שימור לרבי יוחנן אף
צימי נדה מן המורה כמו צימי זיבה
ולר"ל מדרבנן: **הני ארביסר**
הוו. פ"ה דפריך אמאי משמשת יום
מ"ח דשמונה חמשים שכן טמאין הן
ד' ימי זיבה וד' ימי נדה ושמונה
טהורין שאחריהם ג' צימי נדה וחמש
צימי זיבה וג' ימים הראשונים דימי
נדה לא יעלו לה לספירה וזיבה דאין
ימי נדה עולין לספירה דא"ג דאינה
נדה שהרי אינה חוזרת לפתח נדמה

עד שתספור ו' נקיים מ"מ כיון דצימי הראשון לימי נדה הן אין
עולין לספירה וזבתה וקשה לפירוש זה דא"כ תקשה ליה רישא
דקמי משמשת רביע ימיה מתוך כ"ח הלא ו' שלישים שהן טמאין
היו ד' צימי זיבה וג' צימי נדה וא"כ ו' ימים טהורין שאחריהם
לא יעלו לספירה וזבתה והיאך תחזור חלילה מכו"ח לכ"ח דאסורה
לשמש צו' ימים טהורין של כ"ח שניים ועוד קשה דמשמע דאי
הוה תני ומשמשת י"ד הוה ניחא ליה והא עד ס"ג יום לא יעלו לה
ו' לספירה כדפירש"י וא"כ היאך חזרת חלילה ממ"ח למ"ח לכן
נראה דה"פ הרי י"ד הוה דצח' רביעיות אינה משמשת רק ו' דהא
ח' שלישים שהיו טמאים היו צ' צימי זיבה ואשה אחריהן ימי נדה
ויום ראשון מרביעיות שהן טהורין לא תשמש דהו מו' ימי נדה
ויום שני נמי לא תשמש לרב אשי דאמר לעיל עשירי בעי שימור
והרי יום שני הוה שימור ליום י"ז שהוא עשירי ויום ראשון א"ע"ג
דטהור הוה סבר המקשה דלא הוה שימור כיון דהו מימי נדה וימים
שהיא נדה גמורה אין עולין לספירה וזבה קטנה אבל מיום מ"ח
לא פריך דכיון דאינה נדה גמורה עד שתספור ו' נקיים עולין לה
ספיר לכ"ע א"ע"פ שהן ראויין לימי נדה ולכן ניחא ליה רישא
דמשמשת רביע ימיה מתוך כ"ח ומה שפרש"י דעד ס"ג לא ישלמו
ימי זיבה נראה דלא דק דאינה טובלת עד ליל פ' שהרי ח' ימים
שביעיים הם ששה ימי זיבה ושני ימי נדה ושמיניים הטוהרים הן
ה' צימי נדה וג' צימי זיבה ותשיעיים הטמאות כל ח' ימי זיבה
והשעריים ו' לספירה נקיים: (א) **וְרַבִּימָא** ג' דמשנה הש"ס ימי לילה
וימי נדה א"כ לר"ת דפסקא דמיני לידמה שאינה רואה בהן אין עולין
לספירה וזבתה (וה"ה) ולפירש"י דימים הראשונים לימי נדה אין עולין
אין תקנה לנשים בזמן הזה דהו רזופין ספק וצות וזריכות ו' נקיים
ופעמים דקיימי ציוס הראשונים לנדה ולא עלו לה לספירה ומהו
לפירוש רש"י אחי שפיר דהוה פסק דימי לילה עולין לימי ספירתה
ולר"ת נמי ימי נדה דווקא אין עולין אבל ימים הראשונים עולין שפיר:

אלא

הא קצבר הוה. **ארביסר** הוה. קצבר הא
דמותיב שהשאה הזאת לא תשמש יום מ"ח לפי שהשמונה החמשים שנעשית בהן זבה אין מהן אלא ד' מימי זיבה וד' האחרונים מימי נדה הן ומיהו
תחלת נדה לא הוי כל זמן שלא ספרה ולא טהרה מוזבא אבל להכי מהניא הך ראייה (א) ד' האחרונים הראשונים לנדות שכשיצאו שמונה טהורין
שאחריהם לא יעלו שלשה הראשונים לימי הספירה לפי שהן השלמות ימי נדה וימי נדמה שאינה רואה בהן אין עולין לספירה וזבתה הלכך
אין כהן אלא חמשה לספירה וכשתראה יום מ"ט סתרת וכן כל ח' השביעיים (יום) ועד שיגיע יום ס"ג לא ישלימו ימי ספירתה:

ימי

עין משפט
נר מצוה

ס א מ"י פ"ו מהלכות
אשירי צוה הל"ה ד'
סא ב מ"י שם הל"ה טו:
סב ג מ"י שם פ"ו הל"ה י:
סג ד מ"י שם פ"ו הל"ה טז:
סד ה מ"י שם הל"ה יז:
סה ו מ"י שם הל"ה יח:
סז ז מ"י שם הל"ה יט:
סח ח מ"י שם הל"ה כ:
סח ט י מ"י שם הל"ה כב:

תוס' הרא"ש

שמיני ולילו וד' לילות
מתוך י"ח מכאן משמע
דאם ראתה ג' ימים בתוך
י"א יום שבין נדה לנדה
אם אינם רזופין אינה
זבה גדולה לאפוקי מרב
סעדיה שכתב שאם ראתה
ג' ימים בימי זיבה אפילו
היו מפורזין צריכין ד'
נקיים והנהיג ר"ת ושיבשו
הוא דאחריו כבהוה ותלו
בשמו דאסור רב סעדיה
מי חתים עליה: ותשמש
בתשכר. ומהני כיון דס"ד
דעשירי לא בעי שימור
א"כ תקיש ליה דאשה
משמשת ד' לילות ולא
יותר ואמאי הא כי ראתה
יום שבעה עשר תשמש
ביום י"ח. עוד דפלוגתא
היא דר"י ור"ל בפרק
תינוקת ולר' יוחנן בעי
שימור [וי"ל דהא דקאמר
ר' יוחנן עשירי בעי שימור]
היינו דוקא בתוך ימי
זיבתה שאסורה לשמש
ביום י"ח אפי' פוסקת
בר ולר"ל מותרת דדוקא
תשיעי שיוכל לבא לידה
זבה גדולה בעי שימור
אבל עשירי שאינו יכול
לבא לידה זבה גדולה לא
בעי שימור אבל בימי
נדה אפי' ר' יוחנן מודה
דלא בעי שימור. הלכך
פריך ותשמש בתשכר אבל
השתא ניחא ליה דאסור
לשמש ביום י"ח דהיינו
בימי זיבה ואפי' ר"ל מודה
דמדרבנן אסור. ורב ששת
משני דמדרבנן אסור דאפי'
(בראיתא י"א יום) [ברואה
ביום י"א גופא] צריכה
לשמור מדרבנן ביום י"ב
לכ"ע ורב אשי [אמר]
גרגון מותר ואינו אסור
אלא מחמת יום עשירי
שראו' הלכך צריכה שימור
אף בימי נדה לר' יוחנן
מן התורה כימי זיבה
ולר"ל מדרבנן: ותי' ארביסר
הוה. פרש"י דפריך אמאי
תשמש יום מ"ח דהא
ח' חמשיים שהם טמאים
הם ד' בימי זיבה וד'
בימי נדה וח' טהורים
שאחריהן ג' בימי נדה וד'
בימי זיבה ולא יעלו לה
לספירה וזבה דימי נדה
אין עולין לספירה וזבה.
וקשה לפי' דא"כ תקיש
ליה רישא משמעת רביע
ימיה מתוך כ"ח יום והלא
ו' שלישים שהם טמאים
הם ד' בימי זיבה וג'
בימי נדה וא"כ ו' ימים
שאחריהן שהיו טהורין לא
עלו לספירה וזבה והיאך
תחזור חלילה מכו"ח לכ"ח
הלא לא תוכל לשמש ביום
ו' טהורין הראשונים של
כ"ח השניים. והו' דמשמע
דאי הוה תני משמשת
י"ד יום הוה ניחא ליה
ואמאי הוא עד ס"ג יום
לא ישלימו לה ד' לספירה
זבה כדפירש"י וא"כ היאך
חזרת חלילה מכו"ח ליום
למ"ח יום. אלא נראה
לפרש דפריך ארביסר הוה
משום דח' שלישים שהיו
טמאים היו שני ימים בימי
זיבה וששה בימי נדה
ושמונה טהורין שאחריהן
הראשון הוא להשלים ד'
ימים נדה ועוד צריכה יום